

in het uiterste zuiden van Sumatra een Chinees ontmoette die in het gezelschap was van twee andere Ambonnezen en die beweerde, dat hij in Belawan door een Geallieerde onderzeeboot aan land was gezet. De drie hadden fietsen bij zich en zeiden, aldus de eerste Ambonnees, *'that they were trying to obtain information from the natives.'*¹ Als het juist is (en dat nemen wij aan) dat die Chinees geen zender bij zich had, kon hij de verzamelde inlichtingen in elk geval niet naar Ceylon doorgeven.

★

Zo had dus SOE van mei '42 tot mei '43 op Sumatra nagenoeg niets bereikt. Het Londense hoofdkwartier maakte er zich zorgen over – in juni werd het hoofd van de *Far Eastern Branch* naar Brits-Indië gezonden om er in Meerut overleg te plegen met Mackenzie en de hoofden van zijn *Group A* en *Group B*. De hoge gast uit Londen werd er op gewezen dat de branding het landen op de kust van Sumatra moeilijk maakte en dat Geallieerde onderzeeboten bovendien in de Straat van Malakka niet al te ver zuidelijk konden doordringen. De zenders hadden een te kleine reikwijdte, een *relay*-post ergens op de (door de Japanners bezette) Andamanen en Nicobaren was wenselijk. SOE had daar een *party* van vijf Engelsen afgezet van wie niets meer was gehoord – de verkenning onder leiding van majoor Pel *'gave us hopes'*, aldus het verslag van de bespreking, *'that we might create a sub-base for spreading our organisation over the island'* (wij zien niet goed in waar men die hoop op gebaseerd heeft), maar de tweede landing bij Troemon *'has made it clear that such hopes had to be abandoned . . . The experience gained has made it clear that our chances for successful operations and permanent parties should not be assessed too high, and to obtain sufficient success to build up the organisation mass attempts at penetration will be necessary.'* Hoe daarvoor voldoende geheime agenten te vinden? *'We have altogether too few native agents'* – misschien zou men uit Nationalistisch China voldoende Chinezen krijgen. *'It should be remembered however that China is teeming with Japanese-paid people and there is a constant danger that our recruiting would bring in Japanese instruments, one of which would be quite enough to create disaster.'*² Via het *War Office* deed SOE's

¹ WCIT 4: 'Summary of examination of B. de Fretes' (2 april 1946), p. 1 (IC, 17 322).

² 'Review of SOE-situation with regard to Sumatra, Malaya and China' (13 juni 1943), p. 2 (ARA, MK, M 180, C 4 B).